

עלון מורי מדע וטכנולוגיה - תשכ"ד

הטבע

הדרך אלי

העלון פותח על ידי צוות ההדרכה הארצי במדע וטכנולוגיה

תוכן עניינים

3	דבר המפמ"ר.....
4	חדשות הטבע.....
5	צבי ארץ ישראלי.....
6	צבי ארץ ישראלי - יסודי.....
7	צבי ארץ ישראלי – חט"ב.....
8	כלבת הים.....
9	נשרים.....
10	שחפיות.....
11	שחפיות - יסודי.....
12	שחפיות – חט"ב.....
13	עכבישים.....
14	עכבישים – יסודי.....
14	עכבישים – חט"ב.....

מורות ומורי מדע וטכנולוגיה יקרים,

לכבוד שנה"ל החדשה פיתחנו לשימושכם עלון ובו שמנו זרקור על בעלי חיים בארץ, המושפעים מפעולות האדם שחלקם אף נמצאים בסכנת הכחדה: צבי ארץ ישראלי, כלב-ים, נשר, שחפיות ועכביש שהתגלה לאחרונה בערבה ומשמש ביואינדיקטור לזיהום קרקע.

בעלון זה תמצאו מגוון פעילויות המשלבות מיומנויות מתפיסת הלמידה המתחדשת: אוריינות מדעית, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית ועוד.

זוהי הזדמנות להתחיל את השנה בפעילויות חווייתיות ומגוונות, כגון: תכנון כרזה, כתיבת קומיקס, יצירת ממים, תוך היכרות עם בעלי חיים הללו.

שימו לב, לעלון זה יתווסף במהלך השנה עלון המשך ובו נציע פעילויות חקר והעמקה לחלק מהנושאים המפורסמים כעת.

אני מאחלת לכם שנה של סיפוק רב מהעבודה, עשייה חדשנית ומגוונת.

בילי פרידמן
מפמ"ר מדע וטכנולוגיה

תיעוד של חיוואי
טורף נחש
בעמק יזרעאל

גוזל של בז מצוי
אומץ על ידי
תנשמות

חונכות הורית
ובייביסיטר אצל
הצבוע המפוספס

חדשות הטבע

הישרדות חיי הצב
כתבה באתר דוידסון
סרטון

מי דולפין חמוד
של אמא?

הפתעה בחדרה:
התגלתה צפרדע
בצבע תכלת
כתבה באתר Ynet

עוד בהיסטוריה הרחוקה שלנו נחשב הצבי לחיה
המסמלת את ארץ ישראל, ובתנ"ך כונתה הארץ
"ארץ הצבי".

הצבי הארץ ישראלי הוא בעל חיים אָנְדָּמִי (אין עוד
בעולם מקום בו חי הצבי הארצישראלי).

על פי מצבם של הצבאים בארץ כיום, נראה שדרושות
פעולות הצלה מיידיות כדי לשמור על בעל החיים
האצילי הזה בטרם ייעשה מאוחר מדי. מאוכלוסייה
שמנתה כ-10,000 פרטים לפני 30 שנה, הצטמצמה
אוכלוסיית הצבי הארץ-ישראלי לכ-5,000 כיום ולכן
הוא הוכרז כמין בסכנת הכחדה..

צבי ארץ ישראלי

הכירו את הצבי

הארץ ישראלי

סרטון היכרות של הצבי ארץ ישראלי

צבי ארץ ישראלי - יסודי

✓ הכרות עם הפעילות

✓ קובץ פעילות למורה

✓ קובץ פעילות לתלמידים

✓ משחקים ולומדים על הצבי

✓ קורס דיגיטלי: שומרים על הצבי ארץ ישראלי בעמק הצבאים

א. ענו על השאלות והמשימות בעמודים: 1,3,4

ב. היכנסו לעמוד 5, צפו בסרטון על עמק הצבאים בירושלים

מיינו את ההיגדים לפי העמדות של כל אחד מהצדדים :

צד א -'תושבי שכונה השואפים לשמור על עמק הצבאים כשטח טבעי .

צד ב -'קבלנים המעוניינים בבניית יחידות דיור ופיתוח הסביבה בעמק הצבאים? .

ג. מה הסכנות שאורבות לצבאים בעמק הצבאים בירושלים ובארץ? ד. מה הדילמה שמוצגת בסרטון

✓ פעילויות סיכום: הכנת כרזת קומיקס / משחק תפקידים

צבי ארץ ישראלי – חט"ב

מדריך למורה ✓

דפי פעילות לתלמידים ✓

כלבת הים

✓ סרטון – ביקור כלבת הים יוליה בישראל

✓ קישור למערך הפעילות על יוליה כלבת הים הנזירית

✓ מדריך להכנת ממים

נשרים

✓ מדריך למורה

✓ דפי עבודה לתלמידים

✓ מצגת מלווה למורה

✓ מקורות מידע

מויאל, ח., הנשר המקראי "המלך העירום"

דוח העשור של מצב חיות הבר בישראל (2022), רשות הטבע והגנים

מצב חיות הבר בישראל, דוח העשור (2020), רשות הטבע והגנים

נשר מקראי, אתר הצפרות הישראלי

הנשר המקראי, רשות הטבע והגנים

נשר מקראי, ויקיפדיה

✓ מצלמות קיבון

תודות לפרופ' יוסי לשם, ד"ר יעל חורש, וליוחאי וסרלאוף על היעוץ והסיוע המדעי.

שחפיות

תודות לפרופ' יוסי לשם, ד"ר ענבל שיקלר גולדשטיין, ד"ר יוסף כיאט ויוחאי וסרלאוף על הייעוץ והליווי המדעי

שחפיות - יסודי

✓ מדריך למורה

✓ פעילות 1 – בואו נכיר את שחפית הים והשחפית הגמדית

✓ פעילות 2 – מה, לשחפיות יש בעיה

✓ עוד מההוד

נתראה בעלון הבא...

שחפיות – חט"ב

✓ פעילות 1 – בואו נכיר את שחפית הים והשחפית הגמדית

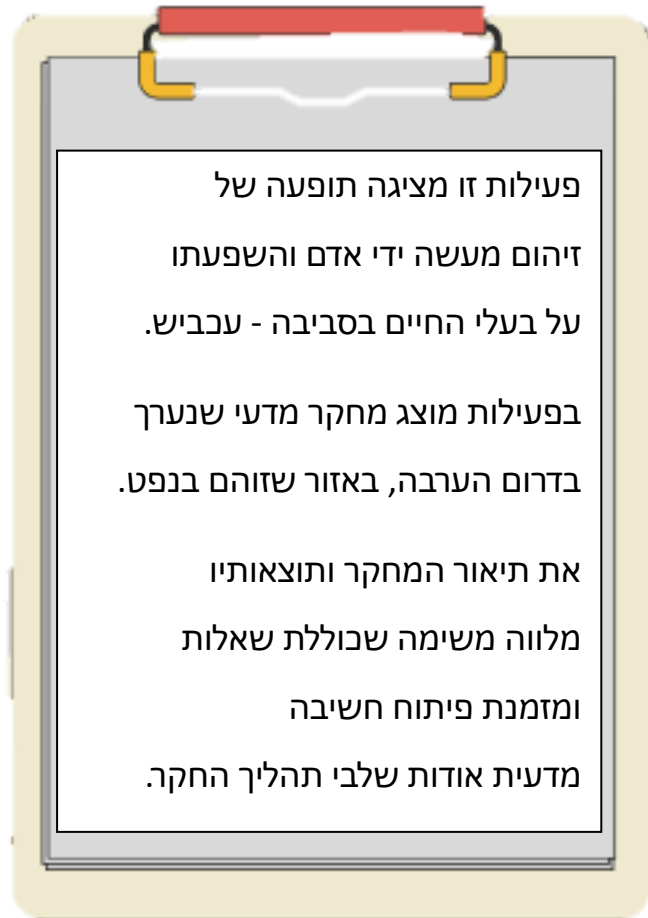
מדריך למורה / קובץ לתלמידים

✓ פעילות 2 - מה, לשחפיות יש בעיה

מדריך למורה / קובץ לתלמידים

עכבישים

סרטון פתיחה – רק התגלה וכבר בסכנה- מחקרה של ד"ר אפרת גביש-רגב

תודות לד"ר אפרת גביש רגב, לפרופ' יעל לובין וליוזם צביק על היעוץ המדעי ולאסף אוזן על הצילומים

בשנת 2014 התרחשה דליפת נפט מצינור שמוביל נפט (קו צינור אילת-אשקלון). מהצינור דלפו מיליוני ליטרים של נפט גולמי שזרם למרחק של 6-7 ק"מ. בשל תוואי השטח של האזור וסוג הקרקע - הנפט מיעט לחלחל לעומק הקרקע, אבל התפרס על פני שטח גדול ויצר מפגע סביבתי. המשרד להגנת הסביבה טען: "ייתכן שנצטרך לגרוף חלק מהקרקע וצפוי גם נזק נופי, מאחר שנדרש להכניס הרבה טרקטורים לתוך שמורת טבע עדינה"

עכבישים – יסודי

✓ הנחיות למורים

✓ פעילויות לתלמידים

עכבישים – חט"ב

✓ הנחיות למורים

✓ פעילויות לתלמידים